

Kariérní poradenství

Při řešení otázky volby profesionální orientace je třeba pamatovat na celou šíři specifických aspektů, které se do volby promítají. Aby byl tento proces úspěšný, mělo by dojít k již zmiňované týmové spolupráci, což v našem případě zahrnuje všechny zúčastněné strany a to je škola, klient, rodiče, poradenské instituce ve školství i mimo něj.

Školní výkon a další údaje ze školy

Většinou formou nestandardizovaného dotazníku, získáváme údaje o školním prospěchu, kvality domácí přípravy, délky přípravy, postižení obecných předpokladů, speciální dovednosti, osobnostní charakteristika, motivace klienta a další.

Informace od rodičů

Vstupní informace o klientovi z pohledu rodičů, představy o typu studia, reálnost preference daného oboru, někteří mohou mít pouze rámcové představy, nebo váhají mezi několika variantami, nebo chtějí jen ujištění, setkáváme se i s případy, kdy nedovedou odhadnout zaměření oboru a jeho náročnost. Forma nestandardizovaného dotazníku a doplňující informace poradenského rozhovoru.

Diagnostika obecných schopností

Úroveň rozumových schopností zjišťujeme pomocí testů inteligence. Pro komplexnost bývají používány vícedimenzionální testy (Test struktury inteligence R. Amthauera, Váňův inteligenční test, Stavělova Orientační zkouška, Analytický test inteligence a další), pro orientační a rychlé zhodnocení jednodimenzionální testy inteligence (Ravenovy progresivní matice, Říčanův test intelektového potenciálu, Wechslerovy testy a další).

Diagnostika speciálních schopností

Výčet je poměrně široký, ne všechny oblasti bývají předmětem poradenské diagnostiky. Např. verbální schopnosti, Čtecí diskriminační test, cizojazyčné schopnosti, technické schopnosti, psychomotorické schopnosti, matematické schopnosti, umělecké schopnosti tvořivé myšlení a další.

Diagnostika zájmů a motivace ke studiu

Zda se jedná o motivaci klienta a ne jeho rodičů, poznání zájmů klienta v rozhovoru nebo nestandardizovaným dotazníkem pro žáka i pro rodiče, formou zájmových dotazníků – Hrabalův Test základního zájmového zaměření, Test hierarchie zájmů, Raiskupův Brněnský katalog knih, Obrázkový test zájmů o povolání a další.

Případnou změnu zdravotního stavu

Zohledňovat místní podmínky

Šance získat zaměstnání v okolí bydliště

Možnost a způsob dopravy

Individuální poradenství se uskutečňuje v interakci klient – poradce. Tato forma je určena především žákům a rodičům prostřednictvím rozhovoru a konzultací. Pomáhá klientovi poznat sama sebe, zájmovou strukturu, určení vhodné profesní orientace. Součástí je poskytnutí aktuálních informací o způsobu přípravy na povolání. Při většině rozhovorů poradce jedná přímo s žákem, bez přítomnosti rodičů.

Skupinové poradenství umožňuje poradenské služby většímu počtu klientů, jak už je patrné z názvu. Využívání skupinových technik je vhodné při zjišťování a uvědomování si profesních zájmů, přání a při hodnocení schopností. Skupinové formy zahrnují kurzy, přednášky, semináře, skupinové diskuse, kurzy pro speciální skupiny. Jednou z neúčinnějších forem používaných při volbě povolání jsou *besedy a přednášky*.

Besedy rozšiřují informovanost žáka o světě práce, studijních a učebních oborech, povoláních, podmínkách přijetí na studium a dalších možnostech uplatnění na trhu práce. Poradce podle zaměření a cíle besedy zajišťuje účast odborníků z praxe, ale také i bývalé žáky, kteří mohou sdělit své zkušenosti ze studia. Zaměření besedy je dáno cílovou skupinou. Jsou to tedy buď obecně koncipované besedy, které jsou zaměřené na určitý okruh profesí, na situaci na trhu práce apod. Další formou jsou monotematicky zaměřené besedy, které se orientují na jednu profesi nebo na nácvik určitých praktických dovedností.

Obsah besed zaměřených na volbu povolání tvoří tyto okruhy otázek a problému:

- informace o školách, učilištích, podmínkách přijetí, délce přípravy, obsahu přípravy, možnostech uplatnění, možnostech dalšího studia
- informace o různých povoláních, o obsahu činnosti v jednotlivých profesích, předpokladech pro její výkon, o případných následcích nesprávné volby
- informace o umístění absolventů z jednotlivých škol, požadavky zaměstnavatelů na absolventy.

Přednášky jsou vhodné pro rodiče vycházejících žáků. Pro žáky je vhodný cyklus přednášek k volbě povolání, kdy témata odpovídají dané věkové skupině (Hořánková 1995).